

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

Β΄ ΦΑΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΣΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Ενότητα: 9

Τίτλος Μαθήματος: Αριθμοί μέχρι το 10.000 (κεφ. 53)

Σχολείο: 2^ο Πειραματικό Φλώρινας

Τάξη: Γ2

Διδακτική ώρα: 3^η

Ημερομηνία Διεξαγωγής της Διδασκαλίας: 18-05-10

**Υπεύθυνος Καθηγητής: Χαράλαμπος Λεμονίδης
Αποσπασμένος Εκπαιδευτικός: Κωνσταντίνος Βασιλούδης**

Εργασία του προπτυχιακού φοιτητή

Νεκτάριου Ευκαρπίδη

Εξάμηνο: Στ΄

Αριθμός Μητρώου: 2166

Ακαδημαϊκό Έτος: 2009-2010

Φλώρινα, Ιούνιος 2010

4. ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

4.1. ΤΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Στο μάθημα 53 «Αριθμοί μέχρι το 10.000» της ενότητας 9 που ανήκει στην Γ' περίοδο του σχολικού βιβλίου¹ διδάσκεται το αριθμητικό σύστημα και οι αριθμοί μέχρι το 10.000, από όπου και η ονομασία «σύστημα» της εν λόγω ενότητας. Ανάλογα συστήματα διδάσκονται και σε άλλες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου. Σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα² στη Α' τάξη οι μαθητές μαθαίνουν μέχρι το 100, στη Β' τάξη μέχρι το 1.000, στην Γ' μέχρι το 10.000, στην Δ' τάξη μέχρι το 1.000.000, ενώ στην Ε' τάξη μέχρι το 1.000.000.000. Ειδικότερα στην Γ' Δημοτικού για τους φυσικούς αριθμούς αφιερώνονται άλλα 3 κεφάλαια μαζί με το 53^ο και συγκεκριμένα το 1^ο «Αριθμοί μέχρι το 1.000», το 14^ο «Αριθμοί μέχρι το 3.000» και το 40^ο «Αριθμοί μέχρι το 7.000».

4.2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

Τα υλικά και εποπτικά μέσα που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης διδασκαλίας ήταν τα εξής:

- ο πίνακας της τάξης,
- το (ανάλογα διασκευασμένο) παραμύθι του Ευγένιου Τριβιζά με τίτλο «Τα μαγικά μαξιλάρια»³,
- το τραγούδι των τετραψήφιων αριθμών⁴,
- το φύλλο εργασιών,
- οι καρτέλες των ψηφίων,
- ένα μουσικό ντέφι.

4.3. ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Η διδασκαλία διήρκησε 45 λεπτά εκτυλισσόμενη διαδοχικά στις ακόλουθες φάσεις:

1^η φάση (αποτελεί έναν συνδυασμό α) ανακοίνωσης των στόχων της διδασκαλίας, β) πραγματοποίησης εισαγωγικής δραστηριότητας και γ) κάποιων ασκήσεων εφαρμογής):

¹ Λεμονίδης, Χ., Θεοδώρου, Ε., Νικολαντωνάκης, Κ., Παναγάκος, Ι., Σπανακά, Α., Μαθηματικά Γ' Δημοτικού, Βιβλίο Μαθητή, Αθήνα.

² Δ.Ε.Π.Π.Σ, σ. 256, 257, 260 (<http://users.sch.gr/salnk/downloadsaps.htm>)

³ Τριβιζάς, Ε., Τα μαγικά μαξιλάρια, Αθήνα 1998

⁴ Η μελωδία του τραγουδιού αυτού αντλήθηκε από το βιβλίο παιδικών τραγουδιών για την ανακύκλωση: Ντζούφρας, Θ., Βενιζελέας, Τ., Νέα Σχολικά Τραγούδια, Καψάσκη, Αθήνα 1993. Όσον αφορά τους στίχους, αυτοί αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία του διδάσκοντος.

Ανάγνωση του παραμυθιού και επίλυση των σχετικών με αυτό ασκήσεων εφαρμογής και εμπέδωσης του φυλλαδίου εργασιών (20 λεπτά)

2^η φάση (Επισημοποίηση της νέας γνώσης): Ανάλυση και επεξήγηση των στίχων του τραγουδιού και εκτέλεσή του με την συνοδεία ντεφιού και την συμμετοχή όλων των μαθητών. (13 λεπτά)

3^η φάση (Αξιολόγηση): Αξιολόγηση της διδακτικής πράξης μέσα από το παιχνίδι με τις κάρτες (12 λεπτά)

4.4. ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός⁵ της συγκεκριμένης διδασκαλίας ως προς τον συναισθηματικό τομέα είναι οι μαθητές να ευχαριστηθούν και να χαρούν από την οικειοποίηση του νέου γνωστικού αγαθού. Γνωρίζοντας ότι οι μαθητές λησμονούν πολλά από όσα λέγονται κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας αλλά θυμούνται για καιρό (αν όχι για πάντα) το πώς αισθάνθηκαν, έγιναν προσπάθειες να αναδειχθεί ο καθένας τους ξεχωριστά ως μια διαφορετική και μοναδική προσωπικότητα, να διασκεδάσουν και να ψυχαγωγηθούν, να εκτονωθούν (τραγουδώντας) μέσα σε ένα παιδαγωγικό και πλούσιο σε γνωστικά ερεθίσματα πλαίσιο μάθησης. Σχετικά με το γνωστικό επίπεδο, σκοπός είναι να επεκτείνουν α) τις γνώσεις που αποκόμισαν στην Β΄ Δημοτικού (καί στο 1^ο μάθημα της Γ΄ Δημοτικού «Αριθμοί μέχρι το 1.000») συνειδητοποιώντας ότι στο δεκαδικό σύστημα αρίθμησης δέκα μονάδες μιας τάξης σχηματίζουν μια μονάδα της αμέσως ανώτερης τάξης, π.χ. δέκα χιλιάδες (4^η τάξη) σχηματίζουν μια μυριάδα (5^η τάξη), και β) τις γνώσεις που απεκόμισαν από το 40^ο μάθημα «Αριθμοί μέχρι το 7.000» στους αριθμούς μέχρι το 10.000 ώστε να είναι ικανοί να χρησιμοποιούν με ευχέρεια όλους τους τετραψήφιους αριθμούς σε καταστάσεις της καθημερινής ζωής.

Όσον αφορά τους γνωστικούς στόχους του μαθήματος, δέον εστί οι μαθητές να καταστούν ικανοί να:

- «διαβάζουν και να γράφουν τετραψήφιους αριθμούς μέχρι το 10.000, περνώντας από την λεκτική στη συμβολική γραφή και το αντίστροφο (προς τούτο αποσκοπούν και οι ασκήσεις 1 και 2 του φυλλαδίου εργασιών),
- να συγκρίνουν δύο ή περισσότερους φυσικούς αριθμούς και αν δεν είναι ίσοι να τους διατάσσουν από το μικρότερο προς το μεγαλύτερο και αντίστροφα(προς τούτο αποσκοπούν και οι ασκήσεις 3 και 4 του φυλλαδίου εργασιών),
- διακρίνουν τις μονάδες, δεκάδες, εκατοντάδες, χιλιάδες και τη σχετική αξία μεταξύ τους (προς τούτο αποσκοπεί και η άσκηση 2 του φυλλαδίου εργασιών αν γίνει κατά το πρότυπο της άσκησης 3 του τετραδίου εργασιών)»⁶, και
- «να γράφουν το δεκαδικό ανάπτυγμα ενός τετραψήφιου αριθμού»⁷.

⁵ Αξίζει να σημειωθεί πως η έννοια του «σκοπού» ανάγεται κυρίως στο γενικότερο επίπεδο της διδακτικής του μαθήματος, εν προκειμένω, των Μαθηματικών. Έτσι κατά τον Δερβίση, «βασικός σκοπός της διδασκαλίας των μαθηματικών στην Γ΄ τάξη είναι η περαιτέρω ανάπτυξη της μαθηματικής σκέψης και η διαμόρφωση μιας συλλογιστικής συστηματικής στην αντιμετώπιση των λογικομαθηματικών σχέσεων των όντων. (Δερβίσης, Σ., Μεθοδολογία της Διδακτικής και ειδική μεθοδολογία της Διδασκαλίας-Μάθησης, Θεσσαλονίκη 1987, σ., 215

⁶ Λεμονίδης, Χ., Θεοδώρου, Ε., Νικολαντωνάκης, Κ., Παναγάκος, Ι., Σπανακά, Α., Μαθηματικά Γ΄ Δημοτικού, Τετράδιο Εργασιών Δ΄ τεύχος, Αθήνα, σ., 24-25

⁷ Δ.Ε.Π.Π.Σ, σ. 260 (<http://users.sch.gr/salnk/downloadsaps.htm>)

4.5 ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ-ΠΡΟΫΠΑΡΧΟΥΣΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ

Οι μαθητές για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της συγκεκριμένης διδασκαλίας ήταν αναγκαίο να μπορούν να:

- κατατάσσουν τους αριθμούς ανάλογα με την αξία τους,
- περνούν από τη γραφή τετραψήφιων αριθμών με λέξεις (λεκτική γραφή) στη γραφή τους με ψηφία (συμβολική γραφή) και αντίστροφα,
- διακρίνουν τις μονάδες, τις δεκάδες, τις εκατοντάδες, τις χιλιάδες μεταξύ τους, καθώς επίσης και τη σχετική αξία τους,
- αναλύουν ένα τετραψήφιο αριθμό σε μονάδες, δεκάδες, εκατοντάδες και χιλιάδες (δεκαδικό ανάπτυγμα).

Τα παραπάνω θεωρούνται γνωστά, ήδη από το 40^ο μάθημα της Γ' Δημοτικού, τουλάχιστον μέχρι το 7.000.

Όσον αφορά την κοινωνικές γνώσεις των μαθητών σχετικά με το περιεχόμενο της διδασκαλίας, οι χιλιάδες είναι ένα μέγεθος αρκετά γνώριμο στους μαθητές μέσα από διάφορες καταστάσεις της καθημερινής ζωής, όπως: ο αριθμός των κατοίκων του χωριού τους, τα μηνιαία οικογενειακά έσοδα από τους μισθούς των γονιών τους, τα στρέμματα του οικοπέδου τους, το κόστος αγοράς μιας μοτοσυκλέτας, τα χιλιόμετρα που διανύουν για να πάνε στο σχολείο τους, οι χρονολογίες κ.α.

4.6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ

Η συγκεκριμένη διδασκαλία, εξαιτίας του πολυδιάστατου χαρακτήρα της βασίστηκε, κατά κύριο λόγο στις διαθεματικές προσεγγίσεις⁸ και έτσι αποτέλεσε συνδυασμό εφαρμογής διαφορετικών μεθόδων και μορφών διδασκαλίας. Συγκεκριμένα, στη σύνδεση της Λογοτεχνίας με τα Μαθηματικά κατά την ανάγνωση του παραμυθιού από τον διδάσκοντα εφαρμόστηκε το δασκαλοκεντρικό μοντέλο⁹ μέσα από την διδακτική τεχνική της αφήγησης¹⁰ με κάποια ίχνη δραματοποίησης¹¹ (βλ. υποσ. 10). Στην συνέχεια κατά την επίλυση των ασκήσεων του φυλλαδίου εργασιών υπήρξε ατομική εργασία¹². Ακολούθως, κατά τη σύνδεση της Μουσικής με τα Μαθηματικά στο «Τραγούδι των Τετραψήφιων Αριθμών» υπήρξε εφαρμογή της μεθόδου της βιωματικής μάθησης υπό το πλαίσιο ενός σαφέστατα μαθητοκεντρικού¹³ μοντέλου ανακάλυψης¹⁴. Τέλος, κατά το παιχνίδι με τις κάρτες είχαμε εφαρμογή της μεθόδου της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας¹⁵.

⁸ Δημητριάδου, Α., Μέθοδοι, μορφές και μέσα διδασκαλίας, Σημειώσεις κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009

⁹ Εξαρχάκος, Θ., Διδακτική των Μαθηματικών, Αθήνα 1993, σ. 150

¹⁰ Τουμάσης, Μ., Σύγχρονη Διδακτική των Μαθηματικών, Αθήνα 1994, σ. 165

¹¹ Zipes, J., How legends Lead People On from Creative Storytelling, London 1995

¹² Δημητριάδου, Α., Μέθοδοι, μορφές και μέσα διδασκαλίας, Σημειώσεις κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009

¹³ Τουμάσης, Μ., Σύγχρονη Διδακτική των Μαθηματικών, Αθήνα 1994, σ. 165

¹⁴ Τουμάσης, Μ., Σύγχρονη Διδακτική των Μαθηματικών, Αθήνα 1994, σ. 167

¹⁵ Μουτζούρη-Μανούσου, Ε., Πρόσκολη, Α., Τα μονοπάτια της μάθησης, Αθήνα 2005, σελ.,287

4.7. ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Η διάρθρωση της συγκεκριμένης διδασκαλίας έχει ως εξής:

1^η φάση (αποτελεί έναν συνδυασμό α) ανακοίνωσης των στόχων της διδασκαλίας, β) πραγματοποίησης εισαγωγικής δραστηριότητας και γ) κάποιων ασκήσεων εφαρμογής): Ανάγνωση του παραμυθιού και επίλυση των άμεσα συνδεδεμένων με αυτό ασκήσεων εφαρμογής και εμπέδωσης του φυλλαδίου εργασιών.

Στην αρχή αφού καλημέρισα τους μαθητές, τούς ανακοίνωσα τόσο τους στόχους της διδασκαλίας όσο και την εναλλακτική διάρθρωσή της, ρωτώντας τους αν επιθυμούν έναν διαφορετικό τρόπο διεξαγωγής του μαθήματος που θα περιλαμβάνει την ακρόαση ενός παραμυθιού, την εκμάθηση ενός τραγουδιού και αρκετό παιχνίδι ή προτιμούν τη διεξαγωγή του μαθήματος με την παραδοσιακή (βιβλιοκεντρική) διδασκαλία. Λαμβάνοντας υπόψη τη θετική απάντησή τους τέθηκε σε εφαρμογή το υπάρχον πλάνο. Η διδασκαλία ξεκίνησε λοιπόν με την ανάγνωση του παραμυθιού «Τα Μαγικά Μαξιλάρια», όμως διεκόπη κατά έναν παράδοξο τρόπο πριν καλά-καλά ξεκινήσει λόγω κάποιων «δυσκολιών» του διδάσκοντος να διαβάσει τον αριθμό 5.437 που συμβόλιζε το πλήθος των νόμων του βασιλιά Αρπατίλαου. Αυτό το παράδοξο κινητοποίησε απόλυτα ακόμα και τους λιγότερο προσεκτικούς (λόγω του διαλείμματος που είχε προηγηθεί) στην ακρόαση του παραμυθιού. Συγκεκριμένα, οι μαθητές που είχαν μπροστά το αριθμό σε συμβολική μορφή (αποτελούσε την 1^η άσκηση του φυλλαδίου εργασιών), χάριν της συνέχειας του παραμυθιού, τον έγραψαν με αριθμολέξεις και διάβασαν φωναχτά το 5.437 προκειμένου να «μάθει» ο διδάσκων τον τρόπο σκέψης τους και να μπορέσει να το διαβάσει κι εκείνος. Στη συνέχεια του παραμυθιού, κατ' ανάλογο τρόπο έλαβε χώρα το αντίστροφο της παραπάνω διαδικασίας (βλ. άσκηση 2 του φυλ. εργασιών) δηλαδή οι μαθητές μετέβησαν από την λεκτική στη συμβολική γραφή. Μετά από την ολοκλήρωση της ακρόασης του παραμυθιού οι μαθητές είχαν δύο λεπτά περίπου για την επίλυση των ασκήσεων 3 και 4 του φυλλαδίου εργασιών που αναφέρονταν στη διάταξη σε αύξουσα ή φθίνουσα σειρά αριθμών οι οποίοι εντάχθηκαν μέσα στο παραμύθι με κάποιες τροποποιήσεις του αρχικού κειμένου.

2^η φάση (Επισημοποίηση της νέας γνώσης): Ανάλυση και επεξήγηση των στίχων του «Τραγουδιού των Τετραψήφων Αριθμών» και εκτέλεσή του με την συνοδεία ντεφιού και την συμμετοχή όλων των μαθητών.

Ο διδάσκων διάβασε στροφή-στροφή τους στίχους του τραγουδιού (οι μαθητές είχαν σε φυλλάδιο τους στίχους), επεξηγώντας τους, δίνοντας παραδείγματα ή ακόμα και κάνοντας κάποιες ερωτήσεις προκειμένου να διαπιστωθεί αν όσα λέγονται είναι κατανοητά. Στη συνέχεια αφού έγιναν αναφορές στην αξία της θέσης του κάθε ψηφίου (κατά το πρότυπο που ορίζει το τραγούδι με τη σύνδεση τάξεων και χρώματος καρτέλας) ο διδάσκων τραγούδησε στους μαθητές τις πρώτες στροφές του τραγουδιού μέχρι να συλλάβουν την απλή μελωδία και να αρχίσουν να συμμετέχουν κι εκείνοι. Έτσι μετά από 2-3 επαναλήψεις, κι αφού οι μαθητές είχαν μάθει καλά το τραγούδι, προστέθηκε και το ντέφι παρέχοντας μία πιο ψυχαγωγική διάσταση σε συνδυασμό με τα παλαμάκια των μαθητών.

3^η φάση (Αξιολόγηση): Αξιολόγηση των μαθητών μέσα από το παιχνίδι με τις κάρτες

Στη συνέχεια ακολούθησε η αξιολόγηση των μαθητών μέσα από το παιχνίδι με τις καρτέλες. Το παιχνίδι αυτό, οι κανόνες του οποίου¹⁶ ουσιαστικά υπαγορεύτηκαν από το «Τραγουδι των Τετρανήφων Αριθμών» και γι' αυτό έγιναν αμέσως κατανοητοί από τους μαθητές, ουσιαστικά σηματοδότησε το τέλος της διδασκαλίας, και ίσως και αυτός να ήταν ένας από τους λόγους που οι μαθητές έδωσαν τον καλύτερο εαυτό τους. Μετά από το τέλος του παιχνιδιού ο διδάσκων αφού ευχαρίστησε τους μαθητές για τη συνεργασία, τούς επέστησε την προσοχή για την αυριανή ημέρα μνήμης της γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου (το μάθημα διεξήχθη στις 18 Μαΐου) και τούς αποχαιρέτησε.

4.8. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η αξιολόγηση της διδακτικής πράξης έγινε μέσα από την επίλυση των ασκήσεων του φυλλαδίου εργασιών και από την συμμετοχή και την επίδοσή τους στο παιχνίδι. Συγκεκριμένα:

Με την άσκηση 1 του φυλλαδίου εργασιών εξεταζόταν η ικανότητα των μαθητών να διαβάζουν έναν αριθμό (σε ψηφιακή μορφή) και να τον γράφουν με αριθμολέξεις.

Με την άσκηση 2 του φυλλαδίου εργασιών, αντίθετα από την άσκηση 1, εξεταζόταν η επάρκεια των μαθητών να διαβάζουν αριθμολέξεις και να αναπαριστούν έναν αριθμό με ψηφία. Επιπλέον με την άσκηση 2 σε σχετική «επερώτηση» που έγινε μέσα στην τάξη, κατά το πρότυπο της άσκησης 3 του τετραδίου εργασιών¹⁷ εξετάστηκε η επάρκεια των μαθητών να εντοπίσουν την διαφορά στην αξία της θέσης που διακρίνει το ένα ψηφίο από το άλλο.

Με τις ασκήσεις 3 και 4 εξετάστηκε η ικανότητα των μαθητών να συγκρίνουν τετρανήφιους αριθμούς και να τους διατάξουν, ανάλογα με την αξία τους, σε αύξουσα ή σε φθίνουσα σειρά αντίστοιχα.

Τέλος, το παιχνίδι με τις καρτέλες ήταν μια διαδικασία αξιολόγησης όλων των παραπάνω συν της ικανότητας των μαθητών να συνεργάζονται αρμονικά, αποτελεσματικά και γρήγορα. Συγκεκριμένα κάθε ομάδα είχε στην διάθεσή της τρεις καρτέλες από τις τέσσερις τάξεις που απαιτούνται για τον σχηματισμό ενός τετρανήφιου αριθμού. Αξίζει να σημειωθεί πως κάθε τάξη συμβολιζόταν με ένα συγκεκριμένο χρώμα στις καρτέλες κατά το πρότυπο του «Τραγουδιού των Τετρανήφων Αριθμών»¹⁸, π.χ. οι χιλιάδες αντιστοιχούσαν στις καρτέλες μπλε χρώματος. Οι κανόνες του παιχνιδιού ήταν απλοί: Όποια ομάδα κατόρθωνε να δώσει την «καλύτερη» απάντηση σε ερωτήματα του τύπου «Σχηματίστε το μεγαλύτερο αριθμό που μπορείτε, σχηματίστε τον μικρότερο τετρανήφιο αριθμό που μπορείτε, σχηματίστε τον μεγαλύτερο αριθμό που μπορείτε από χωρίς να ξεπεράσετε το 7.000, σχηματίστε τον μεγαλύτερο τρινήφιο αριθμό που μπορείτε, κ.α.», κατακτούσε μία νίκη. Στο τέλος ο αριθμός των νικών αυτών αθροίστηκε για να αναδειχθεί η ομάδα με τις καλύτερες επιδόσεις.

¹⁶ για περισσότερα σχετικά με το παιχνίδι βλ. στο 4.8 Διαδικασίες Αξιολόγησης την τελευταία παράγραφο

¹⁷ Λεμονίδης, Χ., Θεοδώρου, Ε., Νικολαντωνάκης, Κ., Παναγάκος, Ι., Σπανακά, Α., Μαθηματικά Γ' Δημοτικού, Τετράδιο Εργασιών Δ' τεύχος, Αθήνα, σ., 24

¹⁸ βλ. Παράρτημα, σ., 20

5. ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Μετά από την ολοκλήρωση της διδασκαλίας και λαμβάνοντας υπόψη τα θετικότερα σχόλια των μαθητών, τα διθυραμβικά σχόλια των συναδέλφων και την αίσθηση που άφησε σε εμένα η εν λόγω διδακτική δραστηριότητα είχα την εντύπωση ότι η διδασκαλία προσέγγισε το τέλειο. Αφότου όμως πέρασε ο πρώτος ενθουσιασμός, συνειδητοποίησα ότι υπήρχαν κάποιες αβλεψίες που καλό θα ήταν να αποφεύγονταν. Έχοντας γνώση του λατινικού “errare humanum est”, του ότι δηλαδή τα λάθη είναι για τους ανθρώπους, προσπάθησα να δικαιολογήσω αυτές τις αβλεψίες αλλά το απόφθεγμα που λέει ότι «τα λάθη που μπορεί να γίνουν σε ένα χειρουργείο βλάπτουν έναν συγκεκριμένο άνθρωπο, τα λάθη όμως που γίνονται μέσα σε μια σχολική τάξη βλάπτουν μια ολόκληρη γενιά», με εμπόδισε. Και επειδή “facta infecta fieri nequeunt”, ελληνιστί δηλαδή το «γενόμενον ούκ απογίγνεται», το μόνο που μου μένει είναι να τα εκθέσω στο συγκεκριμένο τμήμα της εργασίας προκειμένου να μην επαναληφθούν. Βέβαια, σε καμία περίπτωση δεν τα θεωρώ τόσο τραγικά που θα μπορούσαν «να βλάψουν μια ολόκληρη γενιά» γι’ αυτό και στην αρχή τα αποκάλεσα «αβλεψίες», λάθη δηλαδή μικρά μόν, αποφευκτέα δε.

Η πρώτη «αστοχία» σχετίζεται με την διδακτική του τραγουδιού η οποία στο τέλος έγινε με την συνοδεία ενός μόνο ντεφιού που το κρατούσε μόνο ο διδάσκων. Αν γινόταν να επαναλάβω τη διδασκαλία θα φρόντιζα να υπήρχαν όργανα (κρουστά) και για τους μαθητές. Η αστοχία μου στην συγκεκριμένη περίπτωση έγκειται στο ότι δεν ειδοποίησα έγκαιρα τους υπεύθυνους του εργαστηρίου της μουσικής του ΠΤΔΕΦ. Συγκεκριμένα στον μέντορά μου, κ. Βασιλούδη, κατέστησα γνωστό ότι θα ήθελα, ει δυνατόν, να έχω και μουσικά όργανα μόλις μια μέρα πριν από την διδασκαλία. Βέβαια αν το Πανεπιστήμιο ήταν λίγο καλύτερα οργανωμένο (ο κ. Βασιλούδης βρήκε το κλειδί του εργαστηρίου όμως οι υπεύθυνοι του εργαστηρίου δεν έκαναν τον κόπο να τον ενημερώσουν ότι την πρόσβαση στην αίθουσα με τα μουσικά όργανα εμπόδιζε και μια δεύτερη κλειδωμένη πόρτα) ίσως και να είχαν οι μαθητές την δυνατότητα να διδαχθούν πιο βιωματικά το εν λόγω τραγούδι. Σαφέστατα ευθύνη γι’ αυτό έχω και εγώ αφού μετά από τρία σχεδόν χρόνια φοίτησης στο ΠΤΔΕΦ όφειλα να γνωρίζω ποιοι τομείς λειτουργούν άψογα και ποιοι χωλαίνουν.

Η δεύτερη αστοχία σχετίζεται με το παιχνίδι των καρτών. Συγκεκριμένα, κάλεσα έναν μαθητή από κάθε μία εκ των τριών ομάδων στις οποίες είχα χωρίσει το τμήμα, να έρθει στην έδρα και να παραλάβει τις κάρτες που αντιστοιχούσαν στην ομάδα του. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μια αναστάτωση (ή κατά άλλους ένας παιδαγωγικός θόρυβος) στην τάξη και να χαθούν και 1-2 λεπτά πολύτιμου διδακτικού χρόνου. Τι θα μπορούσα να κάνω; Να μοιράσω εγώ σε κάθε ομάδα τις κάρτες που της αντιστοιχούσαν.

Η τρίτη αστοχία ήταν σοβαρότερη από τις υπόλοιπες και την κατάλαβα κατά την διαδικασία της αξιολόγησής μου μετά από παρέμβαση του διδάσκοντος κ. Λεμονίδη. Συγκεκριμένα στο τέλος του τραγουδιού υπήρχε ένα ερώτημα που έλεγε «αν αφαιρέσω την καρτέλα των εκατοντάδων (αν διαγράψω το ψηφίο των εκατοντάδων από έναν τετρανήφιο αριθμό) τότε ποιος θα πάρει τη θέση αυτών;» (π.χ. έστω ότι έχω τον αριθμό 8.538 και διαγράψω το 5, ποιος θα πάρει τη θέση του;) Στη διατύπωση αυτού του ερωτήματος οδηγήθηκα από τις δύο τελευταίες στροφές του τραγουδιού: «Έναν τώρα αριθμό, τετρανήφιο χοντρό, έχουν φτιάξει οι μονάδες οι δεκάδες κι οι χιλιάδες. Πόποπο τι συμφορά, έβγαλα απ’ τη σειρά, τις χρυσές εκατοντάδες που ‘ναι πριν απ’ τις δεκάδες». Δυστυχώς, ως απάντηση στο συγκεκριμένο ερώτημα θεώρησα τις χιλιάδες, πράγμα που είναι λάθος, διότι τη θέση του διαγραμμένου ψηφίου παίρνει

το μηδέν. Όπως χαρακτηριστικά μου είπε ο κ. Λεμονίδης οι χιλιάδες ποτέ δεν ξεπέφτουν σε κάτι μικρότερο... Αντίθετα οι εκατοντάδες έχουν πάντα τον διακαή πόθο να γίνουν κάτι μεγαλύτερο, δηλαδή χιλιάδες.

Αυτά όσον αφορά στο σκέλος του τί δεν πήγε καλά. Κατά τα άλλα μεγίστη ικανοποίηση αποτέλεσε ότι οι μαθητές έδειξαν να απολαμβάνουν στο έπακρον κάθε στιγμή της διδασκαλίας, ανταποκρινόμενοι όμως και στους γνωστικούς στόχους που είχαν τεθεί συνδυάζοντας το τερπνόν μετά του ωφελίμου. Το κλίμα που επικρατούσε καθ' όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας, λόγω της εξαιρετικής επικοινωνίας μεταξύ εμού και των μαθητών, δεν παρέπεμπε σε μια μεμονωμένη διδακτική προσπάθεια, σαν κι αυτές που γίνονται στα πλαίσια της Β' φάσης, αλλά σε κάτι βαθύτερο. Σε αυτό νομίζω ότι έπαιξε καθοριστικό ρόλο η οικοδόμηση καλών σχέσεων με όλο το τμήμα, η γνώση των ονομάτων των μαθητών (χωρίς φυσικά τα καρτελάκια) αλλά και η γνωριμία μαζί τους (αγαπημένο χόμπι, αγαπημένο μάθημα κ.α.). Επιπλέον, καθοριστικό ρόλο έπαιξε η «ένταξη» κάποιων εξ' αυτών, κυρίως των πιο ζωηρών ή εσωστρεφών, μέσα στο παραμύθι¹⁹, στα πλαίσια συντήρησης του ενδιαφέροντος των μαθητών για το όχι μικρής διάρκειας παραμύθι μέσα από μια απόπειρα δραματοποίησης. Φυσικά, δεν θα μπορούσε να παραβλεφθεί και ο παιδοκεντρικός τρόπος διάρθρωσης της διδασκαλίας. Οι μαθητές πολύ γρήγορα συνειδητοποίησαν ότι πρόκειται για μια εναλλακτική διδασκαλία αντίστοιχη της οποίας πολύ δύσκολα θα έχουν την ευκαιρία να ξαναβιώσουν, δεδομένου του ότι συνδύαζε παραμύθι, τραγούδι και παιχνίδι. Όσον αφορά το τραγούδι, είχε τεράστια απήχηση ενώ ήταν απaráμιλλα το πάθος και η όρεξη με τα οποία το αντιμετώπισαν οι μαθητές. Τέλος, σχετικά με το παιχνίδι, παρόλο που κάποιοι μαθητές έδειξαν να ενθουσιάζονται υπέρ το δέον (παιδιά είναι άλλωστε), θεωρώ ότι ήταν ένας έξοχος τρόπος εφαρμογής και εξέτασης της θεωρίας.

---

¹⁹ Τα ονόματα Αφροδίτη, Αγάπη, Χρήστος, Γιάννης, Ελευθερία, Σίμος, Μιχαήλ, Γεωργία Αγγελική, Δημήτρης που αναφέρονται μέσα στο παραμύθι είναι ονόματα μαθητών της τάξης.

6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δ.Ε.Π.Π.Σ .και Α.Π.Σ. (<http://users.sch.gr/salnk/downloadsaps.htm>, 25-05-10)
- Δερβίσης, Σ., Μεθοδολογία της Διδακτικής και ειδική μεθοδολογία της Διδασκαλίας-Μάθησης, Θεσσαλονίκη (1987).
- Δημητριάδου, Α., Μέθοδοι, μορφές και μέσα διδασκαλίας, Σημειώσεις κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009
- Εξαρχάκος, Θ., Διδακτική των Μαθηματικών, Εκδόσεις: Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα (1993).
- Λεμονίδης, Χ., Θεοδώρου, Ε., Νικολαντωνάκης, Κ., Παναγάκος, Ι., Σπανακά, Α., Μαθηματικά Γ΄ Δημοτικού, Εκδόσεις: Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα.
- Λεμονίδης, Χ., Περίπατος στη Μάθηση της Στοιχειώδους Αριθμητικής, Εκδοτικός οίκος αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη (1994).
- Λεμονίδης, Χ., Στοιχεία Αριθμητικής και θεωρίας Αριθμών για το δάσκαλο, Εκδόσεις: Πατάκη, Αθήνα (2000).
- Λεμονίδης, Χ., Σύστημα Αρίθμησης και Ανάπτυξης της Αξίας Θέσης στους Φυσικούς Αριθμούς, Σημειώσεις κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009
- Μουτζούρη-Μανούσου, Ε., Πρόσκολλη, Α., Τα μονοπάτια της μάθησης, Εκδόσεις: Πατάκη, Αθήνα (2005).
- Ντζούφρας, Θ., Βενιζελέας, Τ., Νέα Σχολικά Τραγούδια, Εκδόσεις: Καψάσκη, Αθήνα (1993).
- Τουμάσης, Μ., Σύγχρονη Διδακτική των Μαθηματικών, Εκδόσεις: Gutenberg, Αθήνα (1994).
- Τριβιζάς, Ε., Τα μαγικά μαξιλάρια, Εκδόσεις: Πατάκη, Αθήνα (1998).
- Van de Walle, J., Μαθηματικά για το Δημοτικό και το Γυμνάσιο: Μια εξελικτική διδασκαλία, Επιμελητής: Τριανταφυλλίδης Τριαντάφυλλος, Εκδόσεις: Τυπωθήτω, Αθήνα (2005).
- Zipes, J., How legends Lead People On from Creative Storytelling, Εκδόσεις: Oslo University College (Kompendium for the “Aesthetics of Daily Life”), Oslo, (2009).

7. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΑ ΜΑΓΙΚΑ ΜΑΞΙΛΑΡΙΑ²⁰

Μια φορά κι έναν καιρό, σε μια μακρινή χώρα που την έλεγαν Ουρανούπολη, βασίλευε ένας μισητός άρχοντας, ο Αρπατίλαος. Ο άρχοντας αυτός είχε ένα χρυσό τηλεσκόπιο και ένα φτερό από κοράκι. Με το φτερό έγραφε νόμους. Νόμους απαίσιους και φοβερούς. Χιλιάδες νόμους. Για την ακρίβεια οι νόμοι του Αρπατίλαου ήταν 5.437!

Για να σας δώσω ένα παράδειγμα, ήθελε οι υπήκοοί του να δουλεύουνε ασταμάτητα στα ορυχεία και να βγάζουνε πολύτιμα πετράδια, για να στολίζει τις βασιλικές κορόνες του. Γι' αυτό είχε βγάλει ένα νόμο που καταργούσε τις Απόκριες, τα διαλείμματα των σχολείων, τα πάρτι των γενεθλίων και τις Κυριακές. Σύμφωνα με το νόμο αυτό, οι Κυριακές άλλαζαν όνομα: Βαπτίζονταν «Προδευτέρες» και δεν ξεχώριζαν στο παραμικρό απ' τις κανονικές Δευτέρες.

Όπως καταλαβαίνετε οι νέοι νόμοι ήταν τόσοι πολλοί, που οι Ουρανουπολίτες, ό,τι και να κάνανε, δεν μπορεί, όλο και κάποιον θα παραβιάζανε. Κακά τα ψέματα βέβαια και οι κάτοικοι της Ουρανούπολης ήταν αρκετοί αφού όλοι μαζί ήταν 8.888!

Ο λόξιγκας, ας πούμε, απαγορευόταν αυστηρά · κι όποιος φτερνιζόταν ή έξιχνε τη μύτη του, έπρεπε να πληρώσει βαρύ πρόστιμο.

Τώρα που σας είπα τι έκανε με το μαύρο φτερό, έφτασε η ώρα να σας πω τι έκανε με το τηλεσκόπιο. Το έπαιρνε λοιπόν, πήγαινε στον πιο ψηλό πύργο του παλατιού και μόλις έβλεπε κάτι που του άρεσε, την πιο λαχταριστή τηγανητή πατάτα στο τηγάνι καμιάς νοικοκυράς, ας πούμε, ειδοποιούσε με το γουόκι τόκι τους φρουρούς του, που έσπευδαν με τις μοτοσικλέτες τους, την άρπαζαν και του την έφερναν.

Δεν είναι ν' απορεί κανείς που οι Ουρανουπολίτες αντιπαθούσαν φοβερά τον Αρπατίλαο. Καμιά φορά, μάλιστα, του έβγαζαν τη γλώσσα ή έκαναν γκριμάτσες πίσω από την πλάτη του. Άλλοτε πάλι, τάχατες από απροσεξία, πετούσαν μπανανόφλουδες μπροστά στην πύλη του παλατιού, για να γλιστράει και να πέφτει.

Μια μέρα, ο Αρπατίλαος κάλεσε στην αίθουσα του θρόνου το Σαυρίλιο Βρισελιέ, τον αρχιμάγο του παλατιού.

-Μπορείς να μου εξηγήσεις, τον ρώτησε, γιατί δε με αγαπάνε οι υπήκοοί μου; Έχω βγάλει πάνω από 5.000 νόμους που ορίζουν ότι πρέπει να με αγαπάνε μέχρι σκασμού, αλλά αποτέλεσμα δε βλέπω.

Ο Σαυρίλιος Βρισελιέ χαμογέλασε σκοτεινά και καταχθόνια.

-Κακά τα ψέματα... Αν και θα έπρεπε, δε σας αγαπάνε, Μεγαλειότατε. Και θα σας εξηγήσω το γιατί...

-Για λέγε!

-Δε σας αγαπάνε, επειδή τα βράδια ονειρεύονται...

Ο Αρπατίλαος σούφρωσε τα φρύδια.

-Τί σχέση έχει αυτό; ρώτησε.

-Έχει και παραέχει, μεγαλειότατε, εξήγησε ο Σαυρίλιος. Βλέπουν στον ύπνο τους τούρτες, πυροτεχνήματα και λούνα πάρκ, τα συγκρίνουνε με τα συρματοπλέγμα-

²⁰ Τριβιζάς, Ε., Τα μαγικά μαξιλάρια, Αθήνα 1998

τα και τα λουκέτα που βλέπουνε στον ξυπνητό τους και δεν είναι ν' απορεί κανείς που τα βάζουνε μαζί σας!

-Τί έχεις να προτείνεις; ρώτησε ο Αρπατίλαος συνοφρυωμένος.

-Δώστε μου λίγο χρόνο και σας υπόσχομαι να κάνω μια καταχθόνια εφεύρεση που θα μας απαλλάξει μια και καλή από τα όνειρα των υπηκόων σας, απάντησε ο Σαυρίλιος.

-Μια βδομάδα σου αρκεί;

-Όχι. Το κακό πράγμα αργεί. Οι μαγικές εφευρέσεις δεν είναι εύκολη υπόθεση. Χρειάζονται χρόνο, σκέψη και έμπνευση.

-Πόσο καιρό χρειάζεσαι δηλαδή;

-Εφτά βδομάδες κι εφτά μέρες. Σε εφτά βδομάδες κι εφτά μέρες θα σας παρουσιάσω την εφεύρεσή μου!

Και μ' αυτά τα λόγια υποκλίθηκε και έφυγε για το μυστικό του εργαστήρι.

Εφτά βδομάδες κι εφτά μέρες δούλευε ο Σαυρίλιος Βρισελιέ στο μυστικό του εργαστήρι, ώσπου ένα πρωί, εμφανίστηκε στην αίθουσα του θρόνου, όπου τον περίμενε ο Αρπατίλαος.

-Ίδού, Μεγαλειότατε! Ορίστε η εφεύρεσή μου. Επιτρέψτε μου να σας παρουσιάσω κάποια από τα εφιαλτικά μαξιλάρια μου!

Ο Αρπατίλαος πήρε στα χέρια του ένα μαξιλάρι με δυσπιστία, και αφού το εξέτασε καλά-καλά, είπε:

-Αυτό είναι ένα συνηθισμένο μαξιλάρι! Με κοροϊδεύεις, Σαυρίλιε;

-Ποτέ δε θα τολμούσα να κοροϊδέσω έναν άρχοντα σαν κι εσάς, Μεγαλειότατε. Σφάλλετε, όμως. Τα φαινόμενα απατούν! Μπορεί να δείχνουν συνηθισμένα μαξιλάρια, αλλά δεν είναι. Τα συνηθισμένα μαξιλάρια έχουνε πούπουλα, αυτά όμως έχουν 9.839 τρίχες από ουρά καλικάντζαρου, 5.879 φύκια από τη Θάλασσα της Θλίψης, 2.894 λουρίδες από σεντόνια φαντασμάτων, 3.800 μαντίλια δακρυσμένα, 7.820 πουκάμισα οχιάς φαρμακερής, 10.000 φύλλα τσουκνίδας, 5.001 στεναγμούς, ενώ η μαξιλαροθήκη είναι φτιαγμένη από 9.999 τρίχες από τη χαιτή αφηνιασμένου αλόγου²¹. Όποιος κοιμάται σε ένα μαξιλάρι σαν αυτό που κρατάτε βλέπει μόνο φρικτούς κι απαίσιους εφιάλτες! Αν αναγκάσουμε τους Ουρανοπολίτες να κοιμούνται σε τέτοια μαξιλάρια, η καθημερινή ζωή θα τους φαίνεται παράδεισος σε σύγκριση με τους εφιάλτες που θα τους τυρανούν τα βράδια! Έτσι, θα πάνουν να σας ενοχλούν!

-Περίφημα, φώναξε ο Αρπατίλαος. Βάλε αμέσως μπροστά τη μαζική παραγωγή εφιαλτικών μαξιλαριών! Ένα για κάθε Ουρανοπολίτη. Θα τους δείξω εγώ!

Έτσι, κρυφά και ύπουλα, άρχισε η παραγωγή των εφιαλτικών μαξιλαριών στην Ουρανούπολη. Οι φρουροί κάτω από την επίβλεψη του Σαυρίλιου δούλευαν εντατικά υπερωρίες και σε μια εβδομάδα τα μαξιλάρια ήταν όλα έτοιμα.

Ο Βουλίμιος Βλήμας μάζεψε τότε τους κατοίκους της Ουρανούπολης στην κεντρική πλατεία και διάβασε με βροντερή φωνή τον καινούργιο νόμο που είχε βγάλει ο Αρπατίλαος:

-Άρθρο πρώτο: Όλα τα μαξιλάρια της Ουρανούπολης κατάσχονται.

-Άρθρο δεύτερο: Θα διανεμηθούν στον πληθυσμό εντελώς δωρεάν καινούργια μαξιλάρια, πράγμα που αποδεικνύει τη στοργή και το ενδιαφέρον του Αρπατίλαου για το λαό του.

-Άρθρο τρίτο: Όνειρα γλυκά!

Τύλιξε την περγαμινή και την έδωσε στον υπασπιστή του.

²¹ Οι αριθμοί είναι ίδιοι με εκείνους της άσκησης 4 του τετραδίου εργασιών (Λεμονίδης, Χ., Θεοδώρου, Ε., Νικολαντωνάκης, Κ., Παναγάκος, Ι., Σπανακά, Α., Μαθηματικά Γ' Δημοτικού, Τετράδιο Εργασιών Δ' τεύχος, Αθήνα, σ., 25)

-Άντε, τρεχάτε τώρα να φέρετε τα μαξιλάρια σας και να παραλάβετε τα καινούρια! πρόσταξε το πλήθος.

Έτσι κι έγινε. Οι Ουρανούπολιτες έτρεξαν στα σπίτια τους, έφεραν τα μαξιλάρια τους και πήραν τα καινούρια. Στο τέλος, και ενώ όλοι οι κάτοικοι είχαν φέρει τα μαξιλάρια τους, οι φρουροί τα στοίβαζαν στο κέντρο της πλατείας και τα έβαλαν φωτιά.

Από εκείνο το βράδυ οι κάτοικοι της Ουρανούπολης άρχισαν να κοιμούνται στα καινούρια μαξιλάρια.

Τα βράδια από τα παράθυρα των σπιτιών άκουγες βασανισμένα αγκομαχητά, λυγμούς και κλάματα. Κατά τη διάρκεια της ημέρας, οι υπήκοοι του Αρπατίλαου δούλευαν ακατάπαυστα, ενώ όποτε τον έβλεπαν, σε αντίθεση προς το παρελθόν, τώρα έσκυβαν το κεφάλι και τον προσκυνούσαν. Τα παιδιά πήγαιναν στο σχολείο θλιμμένα. Εκεί όλα τα μαθήματα ήταν άχαρα και βαρετά, αφού στο μάθημα της γυμναστικής μάθαιναν να γονατίζουν ενώ στο μάθημα των θρησκευτικών μάθαιναν τροπάρια που δόξαζαν τον Αρπατίλαο.

Σε αυτή τη χώρα ζούσε κι ένας δάσκαλος που τον λέγανε Αντώνη. Κάθε απόγευμα, όταν γύριζε από το σχολείο στο σπίτι του ο Αντώνης, συνήθιζε να σταματάει σ' ένα πέτρινο γεφύρι όπου φύτρωνε μια πανέμορφη παπαρούνα. Εκείνη την μέρα όμως, όπως πλησίαζε στο γεφύρι είδε δύο φρουρούς να ξεριζώνουν την παπαρούνα και να πανηγυρίζουν φωνάζοντας:

-Την ξεπαστρέψαμε! Πάει κι αυτό! Τελειώσαμε τις δουλειές για σήμερα! Τι λες; Πάμε στην ταβέρνα για καμιά μπριζόλα;

- Μπριζόλα; Καλά, πώς τελειώσαμε τις δουλειές; Δε θα ερευνήσουμε κανένα σπίτι; Δεν θα συλλάβουμε κανέναν ύποπτο;

-Αστειεύεσαι; Πάνε αυτά. Ας είναι καλά τα εφιαλτικά μαξιλάρια. Από τότε που άρχισαν να τα χρησιμοποιούν τα κουτορνίθια, βρήκαμε την ησυχία μας.

-Αυτό να μου πεις! Σπουδαίος μάγος ο Σαυρίλιος Βρισελιέ!

-Σπουδαίος δε λες τίποτα! Με κάτι τέτοιους μάγους πάει μπροστά ο τόπος!

Στο άκουσμα αυτών ο Αντώνης πάγωσε... Μόλις έφτασε στο σπίτι του, έβγαλε το

μαξιλάρι από τη μαξιλαροθήκη, και αφού το κοίταξε καλά- καλά, πήρε το σουγιά του και έσκισε λίγο μια ακρούλα. Πισωπάτησε πνίγοντας μια κραυγή φρίκης. Γρήγορα-γρήγορα ξανάραψε το μαξιλάρι και το έβαλε στη μαξιλαροθήκη, ενώ όλο το βράδυ δεν κοιμήθηκε δευτερόλεπτο.

Το άλλο πρωί όταν πήγε στο σχολείο διηγήθηκε στα παιδιά την ανακάλυψή του.

-Γι' αυτό μας βασανίζουνε ολονυχτίς οι εφιάλτες. Για να βρει ο Αρπατίλαος την ησυχία του, μας στερεί τα όνειρά μας.

-Έχω μια ιδέα! είπε η Αφροδίτη. Ξέρω τί πρέπει να κάνουμε.

-Τί πρέπει να κάνουμε; ρώτησαν όλοι με μια φωνή.

-Να μην κοιμόμαστε στα κρεβάτια μας το βράδυ! πρότεινε η Αφροδίτη.

-Να κοιμόμαστε στην μπανιέρα! φώναξε ενθουσιασμένος ο Σίμος από το πρώτο θρανίο.

-Ας το δοκιμάσουμε, συμφώνησε ο Αντώνης. Δε χάνουμε τίποτε.

Το δοκίμασαν για κάμποσες μέρες, αλλά δυστυχώς, χωρίς αποτέλεσμα. Εξακολουθούσαν να βλέπουνε εφιάλτες. Άσε που μερικοί συναχώθηκαν, γιατί έσταζε πάνω στο κεφάλι τους η βρύση της μπανιέρας.

-Ίσως πρέπει να το πάρουμε απόφαση ότι δεν υπάρχει πια ελπίδα, είπε κάποια μέρα ο Στέφανος.

-Πώς δεν υπάρχει; φώναξε η Αγάπη. Αφού ο Σαυρίλιος Βρισελιέ, ο αρχιμάγος, μπόρεσε να φτιάξει εφιαλτικά μαξιλάρια απ' όλα τα σιχαμερά του κόσμου, γιατί να μην προσπαθήσουμε να φτιάξουμε κι εμείς αντεφιαλτικά μαξιλάρια, απ' όλα τα όμορφα του κόσμου;

Όλοι συμφώνησαν ότι η Αγάπη είχε δίκιο. Πώς να φτιάξουν όμως τέτοια μαξιλάρια, αφού όλα τα όμορφα είχαν εξαφανιστεί από τη χώρα τους ή τα 'χαν αρπάξει ο Αρπατίλαος και η παρέα του;

-Ας προσπαθήσουμε, είπε ο Χρήστος. Δε χάνουμε τίποτα. Βάλτε τα δυνατά σας! Ψάξτε παντού! Βρείτε ό,τι όμορφο έχει απομείνει και φέρτε το αύριο μαζί σας στο σχολείο.

Έτσι κι έγινε κάθε παιδί έφερε και κάτι. Η Αγγελική, λίγο χαρτοπόλεμο, ο Δημήτρης ένα πούπουλο κύκνου, η Γεωργία λίγα άχυρα από μια χελιδονοφωλιά ενώ ο Μιχαήλ βρήκε ένα τετράφυλλο τριφύλλι.

Επειδή όμως αυτά που είχαν μαζέψει δεν έφταναν για να φτιάξουν πολλά, αποφάσισαν να ράψουνε μόνο δύο αντεφιαλτικά μαξιλάρια: ένα για τον Γιάννη και ένα για την Ελευθερία. Θα κοιμόνταν σ' αυτά τα βράδια και την άλλη μέρα θα εξιστορούσαν στους υπόλοιπους τα όνειρά τους.

Το σχέδιο πέτυχε. Ο Γιάννης και η Ελευθερία έβλεπαν τα πιο θαυμάσια, τα πιο γλυκά όνειρα που μπορεί κανείς να φανταστεί, και τ' ανιστορούσαν τ' άλλο πρωί στα άλλα παιδιά της τάξης, ενώ εκείνα με τη σειρά τους τα έλεγαν στους γνωστούς τους ενώ κι εκείνοι τα έλεγαν σε άλλους.

-Τα μάθατε;

-Τι;

-Μάθατε τί όνειρο είδε σήμερα η Ελευθερία;

-Τί είδε; Τι;

-Μια τούρτα γενεθλίων!

-Ψιτ...ψιτ...έχω νέα...

-Τι νέα;

-Μεθαύριο ο Γιάννης θα δει στο όνειρό του πυροτεχνήματα.

-Πού να σας τα λέω... Πού να σας τα λέω... Η Ελευθερία είδε στ' όνειρό της ότι οι Προδευτέρες έγιναν πάλι Κυριακές!

-Η Ελευθερία και ο Γιάννης είδαν σήμερα το ίδιο όνειρο.

-Τί όνειρο; Τί όνειρο;

-Είδαν μια χώρα χωρίς Αρπατίλαο!

-Δεν είναι δυνατόν! Δεν μπορεί! Δε γίνεται.

-Μια χώρα χωρίς Αρπατίλαο, ε;

-Μάλιστα χωρίς Αρπατίλαο!

-Χωρίς Αρπατίλαο!

-Χωρίς Αρπατίλαο!!! (όλοι μαζί)

Αυτά λέγανε κρυφά, ψιθυριστά, κι η ελπίδα φούντωνε σιγά-σιγά κι άρχισαν να πιστεύουν ότι στο χέρι τους ήταν να γίνουν όλα τα όνειρα αυτά αλήθεια κάποια μέρα. Έτσι, έφτασε κάποτε η νύχτα που έμεινε γνωστή στα χρονικά της Ουρανούπολης με τ' όνομα η «Νύχτα της φρικτής εκδίκησης».

Εκείνο το βράδυ ο Αρπατίλαος γιόρταζε την Τρίτη επέτειο της Μαξιλαρικής Νομοθεσίας και γι' αυτό κάλεσε όλους τους φρουρούς και τους αυλικούς του σε τραπέζι.

Τα τραπέζια βογκούσαν από τους πολλούς και σπάνιους μεζέδες: 9.038 ψητές καρδερίνες, 7.654 καναρίνια γεμιστά με κουκουνάρι, 9.908 λαιμούς κύκνων στη σχά-

ρα, 8.902 γλώσσες αηδονιών, 10.000 βατραχάκια γεμιστά με βατόμουρα 9.105 παγωτά από γάλα πουλιού, κι άλλα τέτοια εξωτικά.

Όλοι οι παρευρισκόμενοι έπεσαν με τα μούτρα στο φαί. Φάγανε του σκασμού και περασμένα μεσάνυχτα πια, άλλοι πήγανε παραπατώντας στα κρεβάτια τους και άλλοι κοιμήθηκαν με τα κεφάλια μέσα στις πιατέλες με τις σάλτσες. Τα ροχαλητά και τα ρεψίματα αντηχούσαν ως τα σύνορα της Ουρανούπολης.

Τότε, οι κάτοικοι της Ουρανούπολης άρχισαν να ρίχνουν αθόρυβα από τα παράθυρα τα μαξιλάρια μέσα στο παλάτι. Όταν γέμισαν όλοι οι χώροι στο εσωτερικό του παλατιού, οι κάτοικοι άρχισαν να στοιβάζουν μαξιλάρια γύρω και έξω από το παλάτι. Σκεπάστηκαν λοιπόν, οι σκάλες, οι κήποι-μέχρι και οι φρουροί-και γενικότερα σχεδόν όλο το παλάτι κουκουλώθηκε από μια θεόρατη στοιβιά μαξιλαριών.

Κάποια στιγμή, ο Αρπατίλαος ξύπνησε νιώθοντας ένα βραχνά, ένα αβάσταχτο βάρος να του πλακώνει το στήθος. Δεν μπορούσε ν' ανασάνει. Πνιγόταν. Πάσχιζε ν' ανοίξει τα μάτια του, και δεν άργησε να καταλάβει ότι ήταν σκεπασμένος από χιλιάδες μαξιλάρια!

-Βοήθεια! φώναξε ξέπνοα. Προδοσία! Βοήθεια!

Ξύπνησαν και οι φρουροί και, ζαλισμένοι, χωρίς να καταλαβαίνουν καλά-καλά τι τρέχει, τράβηξαν τα σπαθιά τους κι άρχισαν να ξεσκίζουν σαν τρελοί τα μαξιλάρια που τους έπνιγαν και τους έκοβαν την ανάσα.

-Τότε έγινε το έλα να δεις! Μέσα από τα μαξιλάρια ξεπήδησαν όλοι οι δαιμονικοί εφιάλτες και πήραν στο κυνήγι τον Αρπατίλαο και την παρέα του.

Κανείς δεν ξέρει ποιο ήταν το τέλος του Αρπατίλαου και της παρέας του. Άλλοι λένε ότι οι εφιάλτες τους πρόλαβαν πίσω απ' τη δασωμένη ράχη του βουνού, στο γρανιτένιο φαράγγι. Άλλοι πάλι λένε ότι κατάφεραν να ξεφύγουν, αλλά τρελάθηκαν απ' την τρομάρα. Άλλοι λένε... Μα τι σημασία έχει; Ένα είναι σίγουρο. Ποτέ δεν ξαναπάτησαν στην Ουρανούπολη, οι κάτοικοι της οποίας έζησαν πολύ καλά... κι εμείς καλύτερα!

3

Στον αριθμό 8.888

Το 8 έχει αξία 8.000

Το 8 έχει αξία .....

Το 8 έχει αξία .....

Το 8 έχει αξία .....

24

1. Ο δάσκαλος υπαγορεύει προφορικά αριθμούς μέχρι το 10.000 και οι μαθητές τους γράφουν μέσα στο πλαίσιο.

ενότητα 9η

4

Βάζω τους παρακάτω αριθμούς στη σειρά από το μικρότερο στο μεγαλύτερο:

10.000   5.879   2.894   9.839   7.820   3.800   9.999   5.001

2.894 < < < < < < <

Το τραγούδι των τετραψήφιων αριθμών²⁴

Με τις πράσινες μονάδες και τις κόκκινες δεκάδες
σχηματίζω ζευγαράκια (παλ.) αριθμών και νουμεράκια. (παλ.)

Δύο-δύο ζουν αυτοί, οι μικροί οι αριθμοί
απ' το δέκα ξεκινάνε(παλ.) στο ενενήντα εννέα πάνε. (παλ.)

Πιο μπροστά απ' τις δεκάδες γράφω τις εκατοντάδες,
κίτρινες σαν λεμονιές, (παλ.) και στο πλήθος πιο πολλές. (παλ.)

Τρία τώρα τα ψηφία συζητούν και λέν' αστεία
θέλουν όμως στην παρέα(παλ.) την χιλιάδα την ωραία. (παλ.)

Στα γαλάζια είναι ντυμένη, στη σειρά η πρώτη μπαίνει
πριν απ' τις εκατοντάδες(παλ.) τις χρυσές τις φιλενάδες. (παλ.)

Έναν τώρα αριθμό, τετραψήφιο χοντρό,
έχουν φτιάξει οι μονάδες(παλ.)οι δεκάδες κι οι χιλιάδες. (παλ.)

Πόποπο τι συμφορά, έβγαλα απ' τη σειρά
τις χρυσές εκατοντάδες(παλ.) που 'ναι πριν απ' τις δεκάδες.(2)

---

²⁴ Η μελωδία του τραγουδιού αυτού είναι αντλήθηκε από το βιβλίο παιδικών τραγουδιών για την ανακύκλωση: Ντζούφρας, Θ., Βενιζελέας, Γ., Νέα Σχολικά Τραγούδια, Αθήνα 1993. Όσον αφορά τους στίχους αυτοί αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία του διδάσκοντος.